

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. šte. 150 din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštuo-čak. rač. št. 17.785. Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. jo Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Frau Radešček, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Krepke življenjske volje!

Ponekod postajamo malodušni. Majhne in osamele se čutimo. Velikega soseda nas je strah. Plaši nas zla beseda kakega vaškega mogotca. Razne vesti, dostikrat pretirane ali tudi neutemeljene, nas plašijo. Pa leze v naša srca bojazen za nas in za našo bližnjo prihodnost.

Ali nas je treba biti strah, ker smo majhni?

Tri milijone ljudi šteje mali irski narod. Stoletja dolgo se je obupno boril za svojo narodnostno bit. Polovica ljudstva se je izselila v ameriške rudnike in na farme. V domovini se je pred desetletji zadnjič izgovorila irska beseda. A irski narod je vztrajal, ker je imel krepko voljo za življenje! Njegova močna volja ga je vodila do zmage!

Norvežanov je komaj dva in pol milijona. Komaj 70 let je od tega, ko njihov jezik ni imel nikake veljave. V vsem javnem življenju se je bohotila danščina. A narod je veroval v svoje vzore, vztrajal in zmagal. Danes slovijo Norvežani po svoji visoki kulturi in predvsem književnosti.

Islandcev sredi oceana je komaj stotisoč. Že davno bi si jih kak večji narod kulturno podredil, če ne bi bilo v maloštevilnem islandskem ljudstvu toliko življenjske žilavosti in krepkosti. Svoji trpežnosti in vztrajnosti se imajo zahvaliti, da imajo danes dobro razvito lastno šolstvo in upoštevano književnost.

Mali narodič Flamcev v državi Belgiji je vzor narodne čilosti. Večstoletna njegova zgodovina je izpolnjena z borbo za pravico narodnega jezika in flamske kulture. V mestih in v krogih izobraženstva se je razkošala francoska govorica in kultura, vlada sama je bila hudo nerazpoložena napram flamskemu narodnostnemu gibanju in ga je skušala zatreti z vsemi sredstvi. Pred petdesetletjem so si Flamci izvojevali prve narodne pravice, danes je flamsčina učni jezik nižjega šolstva in uradna govorica krajevnih uradov, jutri morda že bo uživala vso pravico javnosti.

Dvainpolmilijonski slovaški narod je bil domala pritiran do obupa. Njegov pisarni jezik ni nič starejši od našega slovenskega, borba za njegovo pravico pa je bila še neprimerno težja. Madžari so jih madžarizirali, Nemci germanizirali, židje mu pili njegovo srčno kri, še bratski češki narod jim ni priznaval enakopravnosti, Poljaki pa so bili dostikrat celo hujši od Madžarov. Pa so vztrajali in danes se njihovemu junastvu divi celi svet.

Se je cela vrsta drugih zgledov, ki dokazujejo, da na svetovni pozornici ne odločuje število, marveč krepka volja. Tem dokazom bi lahko dodali druge, kako so veliki narodi izhiral in izginiti, ker je bila njihova volja za narodno življenje šibka in neznatna.

Narodna življenjska volja je najbolj vidna v tem, kako ljudstvo ravna s svojo narodno, materino govorico. Žilav, krepak narod jo ljubosumno ščiti in goji, čisti jo tujih primesi in jo skuša uveljaviti v vsem svojem javnem in zasebnem življenju.

Naš slovenski jezik se po zvočnosti in uglednosti lahko meri z jeziki narodov-velikanov. Lahko služi za posodo največjih misli književnikom in znanstvenikom. Največji slovenski pesnik Oton Župančič je v zlahko posodo slovenskega jezika presadil največja dela svetovno-znanega Angleža Viljema Shakespeara. Strokovnjaki so se o teh prevodih izjavili, da dosegajo angleške

izvirnike. Znanstveniki na ljubljanskem vseučilišču predavajo in izdajajo svoja dela v slovenščini. Visoko kulturnost slovenskega naroda in jezika je jugoslovanska vlada priznala z uzakonitvijo „Slovenske akademije znanosti in umetnosti“, vrhovne ustanove za slovensko kulturno življenje.

Se nekaj: Pravica maternega jezika je prva naravna pravica, ki jo ima vsak narod na svetu. Narava sama ji je dala jamstva, da je nihče na svetu ne more kršiti brez kazni, ki nujno sledi prej ali slej. Führer in kancler Hitler je v knjigi „Mein Kampf“ iz iste doslednosti označil raznarodovanje kot škodo onih, ki raznarodujejo.

A pred naravno postavijo in voljo državnika mora biti krepka volja naroda za življenje in pravico narodne besede. Krepka življenjska volja je skrivnostni motor veličastne povestnice narodov, ki so hoteli živeti in so zato za svoj narod doprinesli tudi žrtve in končno zmagali. „Kor. Slovenec“.

Ban g. dr. Marko Natlačen častni občan Ribnice.

Dne 28. t. m. je odposlanstvo občine Ribnica na čelu s svojim županom g. Davorinom Oničem, dalje g. dekanom Antonom Skubicem, g. podžupanom Antonom Pakizem in članom banovinskega sveta g. Stankom Škrabcem izročilo banu dravske banovine g. dr. Marku Natlačenju diplomu častnega občana občine Ribnica. Diplomom je izdelal akad. slikar Stanko Kregar in predstavlja Ribnico. Pri tej priliki je imel župan Ribnice, g. Onič, na g. bana tale govor: „Za velike zasluge, ki ste jih pridobili g. ban za širno Slovenijo kot bivši oblastni predsednik in sedaj kot slovenski ljudski ban ter najvišji predstavnik državne oblasti v naši banovini, ki je pod Vašo spretno roko in modro odločnostjo prišla do vsestranskega narodnega, kulturnega, gospodarskega in političnega razmaha — v zadoščanje za velike krivice in trpljenje, ki ste ga morali položiti na žrtvenik naše slovenske skupnosti, ki je videla v Vas, gospod ban, najodločnejšega branitelja in zagovornika, — posebno za veliko naklonjenost, ki ste jo vseskozi in vsestransko izkazovali naši ribniški dolini in naši občini, smo Vam, gospod ban, ribniški občani dolžni brezmejno hvaležnost in neomajano zaupanje. Da damo temu svojemu občutku hvaležnosti tudi zunanji izraz, Vas je, gospod ban, občinski odbor v Ribnici soglasno imenoval za častnega občana in Vam s tem dal največ kar občina v svoji skromnosti dati more. V trajno zagotovilo naše hvaležnosti, izvolite, gospod ban, sprejeti diplomu častnega občanstva naše občine.“

G. ban dr. Marko Natlačen se je vidno ganjen iskreno zahvalil odposlanstvu za odlikovanje ribniške občine ter prosil, da naj njegovo zahvalo sporoče vsem ribniškim občanom. Pri tej priliki je gospod ban zagotovil odposlanstvu, da bo tudi še nadalje, kakor je vedno bil, ostal naklonjen ribniški občini in vsemu prebivalstvu lepe ribniške doline. Po uradni sprejemu se je g. ban v daljšem razgovoru zamudil z ribniškim odposlanstvom in se dal informirati o vseh tekočih nujnih zadevah občine.

Tej lepi počastitvi, ki jo je izkazala ribniška občina spošt. banu g. dr. Marku Natlačenju, ki je imel vedno razumevanje tudi za težnje kočevskih Slovencev, se pridružujemo s polnim srcem in mu najtopleje čestitamo!

Letalstvo

G. urednik! Dajte še naši mladini v Kočevju malo prostorčka. Menda se ni kmalu kaka pridobitev tehnike v tako kratkem času razmahnila, kakor letalstvo. O čemer smo pred svetovno vojno komaj sanjali, je po vojni letalstvo že dobilo svojo določeno nalogo kot prometno in ubojno sredstvo. Krajevna razdalja in neprehodna brezpotja so v primeri z nedavno preteklostjo danes premagane vprav z letalstvom. Le-to prenaša potnike, blago, vojaštvo, topove in razstreliva. Nemško letalo je v brzini doseglo že 634 km na uro, pa pravijo, da glede brzine še ni padla zadnja beseda. Glede vztrajnosti leta je angleški nizkokrilec napravil v nepretrgani vožnji kar 11.675 km. Višino pa so premagali Italijani, ki so predrli oblake kar za 17.074 m od zemlje.

Kakor vsako drugo tehnično področje, tudi letalstvo potrebuje uvežbanih ljudi. Ni vsak za vse. Zato je že v mladosti treba pridobiti potrebne sposobnosti tistim, ki čutijo v sebi poklic za letalstvo.

Kakor je vseučilišču potrebna ljudska šola, tudi letalec mora stopnjevat svoje sposobnosti s — šolo. Najboljša ljudska šola za letalstvo pa je jadralno ali brezmotorno letalo.

Zato pozdravljamo, da se je kočevska mladina oprijela tega izredno zanimivega športa.

Po vsej državi je mladina v šolskih središčih zaplavala v svobodno ozračje z jadralnimi letali, ki jih ponekod, n. pr. v Ljubljani že kar sami izdelujejo. V zamejstvu se mladina skuša že na letalih z motorjem majhne storitve. Taka letala niso draga, za učenje pa so kar primerna. Ustanoviti bi bilo treba društvo, ki bi s potrebnim jamstvom morda dobilo brezobresino posojilo za nakup letala s takim motorjem. V Pragi si je dijaštvo nabavilo letalo s 40 k. s. V Poljski je 30 pilotov z jadralci preletelo v desetih dneh 17.000 km.

Na ta način pride naša država po najkrajši poti do velike izbire letalcev tako za potniška letala, kakor tudi za vojne namene. Zakaj bolj kakor v kateremkoli drugem področju je tu potrebna spretnost in izkušnost, ki ju je možno pridobiti le v mladosti.

Mladina navzgor! Za Boga, narod in in domovino! Y. X.

Pogled po svetu

V Bukareštu je zborovala Balkanska zveza. Ugotovila je medsebojno soglasnost in trdnost ter težnjo po miru. Bolgarija je razočarana, ker ji Balkanska zveza ni priznala Dobrudže od Rumunije. Kako bo z Dedegačem, je vprašanje še odprto. Odpada s tem tudi vsaka misel na Zadar. Pač pa bo Balkanska zveza skušala Bolgariji gospodarsko pomagati. — V Bolgariji se pričakuje glede na neuspeh pri Balkanski zvezi zaradi razširjenja meja, da bo sedanji predsednik vlade Kiosevanov odstopil in da pride na njegovo mesto Mušanov ali Bagrainov. Vendar pa bo Bolgarija vstopila v Balkansko zvezo. — Madžarska se je pod prejšnjim predsednikom Imredijem nameravala pofašistiti. Toda novi predsednik Teleky je odločno razgnal madžarsko nar. soc. stranko, zaprl 150 voditeljev ter izjavil, da Madžarska ostane pri ustavni demokra-

ciji. S tem v zvezi se je baje še bolj okrepilo protinemško gibanje na Madžarskem. To gibanje se je preneslo tudi na Poljsko, kjer so po vseh mestih bile velike demonstracije proti Nemčiji. Povod k tem demonstracijam so dali Nemci v Gdansk, ki Poljakov tam ne morejo trpeti. — Italijanski zunanji minister, grof Ciano, je bil te dni v Varšavi zelo slovesno sprejet. Baje bosta Nemčija in Italija priznali Poljsko za velesilo, vendar pa bo Poljska ostala še izven osišča Rim-Berlin. Listi pripisujejo velik pomen temu obisku. — Čudno, prav v teh dneh so se na Poljskem mudili tudi nemški bojovniki in skupina francoskih letalskih višjih častnikov, ki so si ogledali poljske orožarne. — V Nemčiji so zagledale svet nove odredbe proti Judom, ki so nemški državljanji. Oddati morajo vso zlatnino in druge dragocenosti. Država bo sicer plačala te vrednosti, toda denar si bo zadržala na račun znane milijardne globe. — Angleški kralj obišče kmalu Ameriko, kar bo imelo globok pomen za nadaljnjo trdno zvezo teh dveh enakojezičnih držav. — Chamberlain je govoril v zbornici o angleškem oboroževanju, za katero je določeno kar 150 milijard dinarjev. Sam je izjavil, kako blazno se vse oborožuje, in če pojde tako naprej, mora vse evropske države zadeti bankerot. — Nacionalistična Španija postaja vsebolj predmet svetovnega zanimanja. Tudi sicer je stvarno njen pomen tako vzrastel, da bo treba računati z njo, kakor z velesilo. Italija ji še vedno pošilja orožje in vojaštvo, ker hoče general Franco z vso močjo s štirih strani napasti zadnjo republikansko armado pri Madridu in Valenciji. Seveda se z veliko verjetnostjo pričakuje, da bo republikanska vlada priznala svoj popolni polom in položila orožje. Računa se, da je med republikanci približno 10.000 takih, ki jih v nacionalistični Španiji brezpogojno čakajo vislice. Zdaj ne vesta ne Francija ne Anglija, kam s temi morilci. Sedaj so razen Amerike že vse velesile priznale generala Franca. Enako tudi vse balkanske države razen Romunije, ker ima v svojem poslanstvu v Madridu 200 nacionalistov pod diplomatskim varstvom. Zaradi usode teh ljudi Romunija še ne more priznati Franca. — Belgijska vlada pod predsedstvom Pierlota, je tudi odstopila. V njej so bili trije katoliki, trije socialisti in pet nepolitičnih osebnosti. — Češko-Slovaška se vztrajno prilagodi novim razmeram. Ker pa je svobodomiselstvo še vedno coklja razvoju stvarnosti, je vlada generalu Gaydi dala popolno svobodo za organizacijo fašistične stranke, ki naj bi potem izvršila vse potrebno, da bo češko srce utripalo v skupnem ritmu s Srednjo

Evropo v „nemškem življenjskem prostoru“. Prepričani smo, da bodo Čehi vzmožili svojo življenjsko silo, če se bodo krepko oprijeli narodne misli sv. Vavla. Obžalovati je le, da se učiteljstvo, ki je po večini brezversko, upira dati križu prostor v šolah. Toda vlada je odločna, da brezpogojno pokristjani vse javno življenje. In na tej poti ji želimo kar največ uspehov!

Novi poglavar katoliške Cerkve Evgen Pacelli - papež Pij XII.

Prosvetno društvo v Kočevju

V nedeljo popoldne je bil dobro obiskan občni zbor Kat. slov. Prosvetnega društva v Kočevju. Otvoril in vodil ga je dosedanji predsednik g. Henrik Kužnik. Najprej je g. dr. P. Eržen predaval o blagopok. papežu Piju XI. in njegovem pomenu za Slovence, Jugoslovane in Slovane sploh. Zaradi pomanjkanja prostora podajamo samo poglobitve misli iz tega izbrnega, izredno zanimivega predavanja. Uvodoma je predavatelj posnel najznačilnejše črte papežev osebni in prešel na njegovo obsežno, svetovnopomembno delo. V rimski kongregaciji Propagande je ustanovil odseke za ruski, češki in hrvaški jezik. Po božji previdnosti je bil apost. nuncij na Poljskem, spoznal in vzljubil slovanstvo ter se vedno zanimal za kongregacijo vzhodnega obreda, prepričan, da ima slovanstvo prihodnost. Spoznal je tudi, da mir, ki sloni le na topovih in papirju, nima trajnosti, vekotrjen mir je le v Kristusovem kraljestvu, kakor je vekotrjen On sam. Posebno pomenljiv je blagopokojni papež za Slovence. V konkordat z Italijo je vnesel določbo, da mora po smrti goriškega nadškofa dr. Jak. Sedeja tokratni vsak goriški nadškof obvladati slovenščino, ali pa mora imeti ob sebi pomožnega škofa, ki pozna slovenski jezik. Ko je l. 1932. slovenščina bila v Jugoslaviji preganjana in zatirana, je bil vprav papež Pij XI. tisti, ki je slovenski jezik postavil za liturgični jezik, da se zdaj v prelepi govornici našega velikega Prešerna opravljajo v Sloveniji vsa cerkvena opravila po slovenskem obredniku. Za Baragovo semenišče v Ljubljani je izročil ljublj. škofu g. dr. Rožmanu večjo vsoto s pripombo: „Povejte mojim dragim Slovcem, da bi papež rad dal še več, pa je reven.“

Po tem prelepem predavanju so pevci zapeli papeško himno in zborovalci so stojé oddali čast velikemu pokojniku.

Nato se je vršil občni zbor in v najlepšem redu so odborniki podali svoja poročila, na kar so bile volitve. Za predsednika je bil izvoljen g. prof. dr. Peter Eržen, v čemer vidimo vprav božjo previdnost, da se bo društvo razvijalo po

mrgoli od Srbov „pouzmanih“ izrazov, kakor da ne morejo dočakati ure, ko naše lepe slovenščine ne bo niti za omako več. Inti ljudje, ki se trkajo na prsa, češ da so Slovenci, nimajo niti rdečice, a kaj še narodne zavesti in ponosa, da bi jih bilo sram pred rodoljubjem srbskega kmeta! Komaj pride tak, z nacionalizmom udarjen „oplehanec“ od vojakov, že več ne ve, katera mati ga je rodila, katera beseda je bila najslajša v njegovi mladosti!

Leta 1912. je bil belgrajski župan Ljuba Davidović, ki je pripadal k samostalnim radikalom.

V Srbiji so se plödile stranke nekako tako, kakor glivice. Načelnih razlik je bilo malo ali nič. Samostanci so se odcepili od radikalov zaradi znane in zloglasne „črne roke“, ki ji je bil zlasti Stojan Protić nepomirljiv nasprotnik.

Ne vem več, kako je bilo, da sem vprav nanj nameril svoj prvi korak. Občinska hiša je bila staro poslopje z velikimi hodniki in sobami. Stala je, danes je seveda popolnoma nanovo sezidana palača, na Veliki pijaci, poleg stare Visoke šole. V tistih časih so na Veliki pijaci bile tržnice in so kmetice prodajale svoje pridelke. Danes je tu lep park, prodajalci pa so potisnjeni navzdol proti Paliluli v tesne ulice.

G. Davidović me je sprejel v veliki skraj prazni dvorani. Ob oknu je imel pisalno

brezkompromisnih načelih katolištva in slovenstva. V nadi, da bo društvo kot središče in vodilna matica vzkalilo kleno seme za razrast prosvetnih društev med Slovenci na Kočevskem, želimo novemu odboru mnogo uspehov!

Poročajo

Mozelj. Občni zbor krajevne organizacije JRZ v Mozlju se bo vršil v nedeljo 12. t. m. ob 3 popoldne pri Moharju. Govoril bo predsednik okrajne organizacije JRZ g. svetnik K. Škulj. Po občnem zboru bo predaval urednik „Koč. Slovenca“ o umiku srbske vojske preko Albanije.

Fara. Dne 24. m. m. se je vršil v Kočevju občni zbor Združenja gostinskih podjetij v Kočevju. Tudi podeželski gostilničarji smo dobili vabila, da se občnega zbora udeležimo pod pretno kazni 20 din. Mnogi od teh podeželskih gostilničarjev smo po 30—40 km oddaljeni od Kočevja, in zlasti pozimi ni nobenih prometnih vozil, da bi se mogli brez velikih stroškov in izgube časa udeležiti tega občnega zbora, kjer bi mogli povedati svoje nezadovoljstvo, ker nas podeželske gostilničarje potiskajo v eno vrsto z gostilničarji v mestu. Na kmetih se v gostilnah mnogo manj iztoči kakor v mestu. Zato ni prav, da se tudi od podeželskih gostilničarjev pobira letna članarina združenja kar za vse enako po 100 din. Naj se uredi članarina po višini točilne takse. Kdor plača takso za pol leta 50 din, naj plača članarino 20 din, kdor plača takse 100 din, članarina naj znaša 30 din in tako naprej progresivno v odnosu s točilno takso. To bi bilo pravično. Ni pa seveda prav, da gostilničarji, ki so več kakor 10 km oddaljeni od mesta, plačajo kar 20 din kazni, če se ne udeležijo občnega zbora. Pravično bi bilo, da plačajo mestni gostilničarji, če se kateri občnega zbora ne udeleži, bolj občutno kazen, podeželskim pa naj se prispeva za potne stroške po oddaljenosti, torej nekako kilometrino, ne pa da se jih kaznuje, če priti ne morejo, zlasti po zimi. — Gostilničarji naj tudi pri davčni upravi posredujejo za bolj pravično postopanje z gostilničarji. Ko so leta 1937 delali cesto v bližini moje gostilne, sem res nekaj več iztočil, kakor ponavadi. Sedaj pa davčna uprava kar naprej predpisuje isto najvišjo vsoto, ki sem jo kedaj slučajno dosel, kakor da se vsak dan dela nova cesta mimo moje gostilne. Pa vlagam prošnje in pritožbe, pa vse zastoj — je kakor bob ob steno. Davčna in finančna uprava menda kar na naših sedlita in ne slišita naših obupnih klicev! Kotiko se izda brezpotrebne denarja za same kolke!

Pa imam ubogo hribovsko kmečko bajto in od te moram plačevati zgradarino. Zahteval sem, rotit in prosil, naj se zgradarina zniža. Nič pa nič! Le kolke, stroške in pota sem imel!

mizo in v svoji bližini še eno mizo z nekaj stoli. Ko sem se mu predstavil, in izrazil željo Slovencev, da bi radi kaj zvedeli iz ust srbskih vodilnih politikov, mi je ponudil stol z veliko obrednostjo in ljubeznivostjo, naročil seveda obligatno „crnu kafu“ ter me „počastil“ s cigareto. Skušal sem svojo slovenščino naocvirkati s srbskimi izrazi. Toda Davidović me je takoj ustavil: „Le govorite, dragi gospod, kar svojo lepo slovenščino, jaz pa bom govoril po srbsko, in se bova čisto dobro razumela.“ In vprav na te besede je potem navezal marsikatero lepo misel o naših vzajemnih odnosih. Ne vem, ali takih vljudnostnih poklonov nisem bil vajen, ali pa je Davidovićevo vedenje bilo vsekakor bolj narejeno, ker je izza smehljajoče se krinke zevala neka preračunana hladnost.

Nato sem se napolil v notranje ministrstvo, ki je bilo nasproti hotela „London“, menda v palači Vračarske zadruge. Tu me je sluga odvedel najprej v tesno čakalnico. Kmalu pride neki uradnik in temu sem povedal, da želim biti sprejet pri g. ministru Stojanu Protiću. Moral sem najprej k načelniku kabineta. Z birokratsko važnim obrazom me je premeril od glave do pete in dejal: „Šta želite?“ Povedal sem mu po slovensko, da sem časnikar in da prosim g. ministra za razgovor.

(Se bo nadaljevalo.)

Z belim orlom

Fran Radešek

(Nadaljevanje.)

Na Starem djeramu, na prostrani poljani, je mrgolelo na tisoče vojaških vpoklicancev. Na vsem tem ogromnem mravljišču so bile zaznavne gostejše gruče, ker so kar tu na prostem delovale vojaške komisije, ki so vpisovale vpoklicance in jih dodeljevale posameznim vojaškim enotam. Navdušenje za vojsko s Turki med fanti in možmi je bilo nepopisno! Ta val je zajel tudi najboljši zakrknjenega miroljubca. Menda takrat ni bilo med Srbi človeka, ki bi se skušal odtegniti svoji vojaški dolžnosti. Vojska proti Turkom je Srbom bila že vrojena, opevali so jo hajduki, brenkali guslarji in matere so rodile sinove samo s to mislijo v srcih.

Kdo naj bi se bil ustavljal tako globoko zažeti miselni pripravi za vojsko?

Oh, ko bi mi bilo dano, da bi mogel slovenskemu ljudstvu vdahnuti nekaj tistega rodoljubja za našo ljubo Slovenijo, tiste trdne neuklonljive narodne slovenske zavesti, ki jo čuti preprost srbski človek za svojo domovino!

Le pomislite, kako se pri nas opičimo, n. pr. „Kolo jugoslovenskih sestara“, medtem ko imajo ponosne Srbkinje še vedno svoje „Kolo srpskih sestara“. Pa pogledajte po nacionalističnih listih, kjer kar

Kdo to vse povzroča? Pravijo, da so to "tajni svetovalci" davčne uprave, ki mestno gospodo ščiti, nas podeželske gostilničarje pa izmozgajo, kakor da smo tu na kmetih manjvredni državljani. Same takse, davki in dajatve za državo, za banovino, za občino, za združenje, za takse, kolke itd. Saj že dihati ne moremo! To so vse tiste dobrote Živkovičevega režima, ko nihče ni imel več kredita. Takrat je bil za gostilničarje pravi Sedan (polom), in še danes si od takrat nikakor ne moremo popraviti svojega stanja. Saj plačamo radi davke in dajatve, toda pravične in v razmerju z našimi prejemki. — Druga nadloga je to, ker imajo trgovci pravico prodajati pijačo v steklenicah. Tudi ti nam hudo škodujejo. — Še bi se dalo povedati to in ono,

Duhovno berilo

Zakrament sv. pokore, vredno sprejet, nam z odpuščanjem grehov vrne prijateljstvo božje. To smo zadnjič stišali. A je še več. Z zopetnim prijateljstvom božjim dobimo v tem zakramentu nazaj tudi življenje duše. —

V smrtnem grehu, predragi! je naša duša pred božjimi očmi mrtva, po besedah Ezehielovih: Duša, katera greši, naj umrje! (Ec 18, 20.) Če bi se v grehu ločila od telesa, bi bila nadnaravno mrtva vekomaj: samo gorivo za strašni ogepj v peklu... V zakramentu sv. pokore, v dobri spovedi, pa duša zopet oživi. Posvečujoča milost, ki jo Bog zopet vlije v dušo, je njeno vstajenje od mrtvih. Ali je velik dar ta milost? Kako ne, če je pa božje življenje duše! Večji dar je nego vse na svetu: vsa lepota, vse zdravje, vse bogastvo, vsa moč, vsa slava — ne samo enega, marveč vseh ljudi skupaj, kar jih je bilo, jih je in jih še bo. Večji dar je nego vse, kar imajo po svoji naravi vsi nebeški duhovi. Ena sama iskrica posvečujoče milosti je več nego vesoljstvo — tako, da bi bila manjša škoda, če bi se porušil cel svet, vsa čudovita božja dela v naravi, vsa velika dela človeške umnosti in moči — manjša škoda, če bi se vsa razsula v nič, nego da izgubi duša le najmanjšo mero posvečujoče milosti božje. Zakaj vse vesoljstvo je naravno, časno, minljivo — milost pa je nadnaravno, večna, nemisljiva, je del božje narave same, kakor pravi, opt na sv. Petra, sv. Tomaž Akvinski. — Ah, kakšna hudobija je tedaj greh, ki uropa to milost srcu, siehernemu srcu, v katero se naseli, neštetim srcem človeškim! Ah, in kakšna dobrotta je zakrament sv. pokore, ki to milost dušam vrača, da so zopet deležne božje narave, zopet ljubljene hčere Boga Očeta, ki jih — kakor svetopisemski oče izgubljenega sina — zopet obroč objema in s poljubom miru poljublja — v grehu izgubljene in mrtve, v pokori pa zopet najdene in v nadnaravno življenje zbujeje...

Ali ne bomo vse storili, predragi! da vsaj za veliko noč vredno in karmoč dobro prejmemo ta blaženi zakrament? O pač! Skrbno si bomo pred Bogom izprašali vest. Pristrčno bomo obžalovali, kar nam bo vest od zadnje dobre spovedi naprej očitala —; obžalovali, ker smo z grehom žalili Boga, Kristusa, za nas križanega, ker smo z grehom nebasa izgubili in zaslužili pekel. Trdno bomo sklenili, ne več grešiti. Odkritosrčno se bomo obtožili mašniku in lepo upravnili pokoro, ki nam jo bo za grehe naložil. Zgodi se vse tako! Fiat!

Po dr. M. Opeki.

kar nas teži, pa saj menda vsak poštenjak sprevidi, kaj je prav in kaj ni. Hočemo pravico, da bomo plačevali kar moramo plačati, v razmerju naših moči in naših dohodkov, pa tudi po krajih, kjer se nahajamo. Ni vseeno ali je gostilna daleč od sveta gori v hribih ali v prometnem in živem mestu. Naj ve svet, da smo tudi gostilničarji ljudje. Martin Jurkovič, gost. Prip. uređ. Občni zbor Združenja gostinskih podjetij v Kočevju se je vršil ob navzočnosti 50 členov. Iz poročila načelnika g. Gustava Verderberja posnemamo, da ima združenje le še 4200 din dolga. Članarina se slabo vplačuje. Ravnatelj Peteln je kot zastopnik Zveze ugotovil razne davčne olajšave, omenil prizadevanja Zveze, da se odpravi točilna taksa, odnožno da se leta spremeni v pavšalno takso. Boj se vodi tudi proti konkurenci podeželskih

trgovcev, ki gostilničarjem na kmetih zelo škodujejo. Razmisljiva so se tudi druga davčna vprašanja.

V Fari pri Kočevju je 49 letna posestnica Katarina Obradovič s svojim 12 letnim sinom Jožetom razstreljevala skale. Mina pa je prekmalu eksplodirala in drobei skale so obema udarili v obraz in poškodovali dečku oba očesa, materi pa levo roko. Oba so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

Dolenja vas Na javni dražbi se bo oddalo lovišče te občine za 12 let dne 15. t. m. ob 11 dopoldne na okr. načelstvu v Kočevju.

Draga. G. Josip Pospišil, dosedanji obč. blagajnik in bivši dolgoletni župan občine. Draga, se je odpovedal službi. V teku svojega županovanja je napravil marsikomu kako uslugo in ljudstvo se ga bo še dolgo hvaležno spominjalo. — V vsem okraju je uveden najstrožji pasji kontumac, ker se je pojavila pasja steklina. Lastniki psov se opozarjajo na tozadevne predpise okr. glavarstva. — V najkrajšem času se bo vršilo predavanje o snazanju in gojitvi sadnega drevja. Predaval bo kmetijski referent iz Čabra. Vsi napredni sadjarji se opozarjajo na to predavanje, ki bo zelo pomembno glede na opustošenost, ki je v naših sadovnjakih.

Pišejo

Zelo pomenljivo! V svojem uvodniku tukajšnje nemško glasilo takole toži: „Na Kočevskem so mnogi kraji, kjer je nekoč cvetelo življenje, danes pa so pusti, zapuščeni in razpadli. Kvečjemu podgane, miši in golazen imajo sestanke med razpadlim zidovjem. Kjer so bila nekoč pridno obdelovana žitna polja, se bohoti danes plevel in osat. In konec? V mnogih hišah so le še stari ljudje... itd.“ — To je tisto, o čemer mi stalno govorimo. In vendar v svojem napulhu se iz tega dognanja kočevski Nemci in ponemčenci ne more dokopati do spoznanja, da je najvišja korist Kočevskega, da se opuščene domačije p. odajo pridnim slovenskim rokam, ki bodo vzvalovile življenje in blagostanje tega lepega ozemlja. Predajati se davno preživeli nepovrnjivi romantiki nima več prav nobenega pomena v današnji stvarnosti.

Premalo je razumevanja za potrebe Slovenije ugotavlja „Trgovski list“, ko poroča o preračunski razpravi. Slovenski poslanci so krepko branili interese Slovenije, niso pa našli pravega

razumevanja za potrebe Slovenije pri drugih poslancih. „Po pravici so grajali slovenski poslanci, ker se podatki o dohodkih in izdatkih ne navajajo po pokrajinah. Brez tega je vendar nemogoč vsak jasen pregled.“ Svoja izvajanja list končuje s stavo resnico, da brez decentralizacije ne bo zboljšanja.

Iz življenja in gibanja Nemcev v Jugoslaviji poročajo zagrebške „Novosti“ tole zanimivost: Na pobudo Kulturbunda je bila poslana skupina nemške mladine iz Putincev v novo ustanovljeno nemško šolo v Itrigu na osemnedevni tečaj. Vodja tečaja je v tej mladini, ki se je že odtujila svoji narodnosti, vzbujal nemško zavest. Iriška mladina, ki je imela podoben tečaj, je kmalu po tečaju nastopila pred svojimi rojaki, zapela več nemških pesmi in priredila več nemških iger. — Iz tega malega slučaja je razviden velik napor nemške manjšine v Jugoslaviji, da si pridruži vse svoje nezavedne rojake, ki so ostali Nemci samo še po svoji govoric.

Novice

Dr. Dinko Trinajstič †. V Crikvenici je 27. m. m. umrl senator dr. Dinko Trinajstič v 81. letu svojega življenja. Pokojnik je bil odvetnik v Istri in pred svetovno vojno skupaj z rajnim dr. M. Laginjo vodil Istrane in se boril za pravico Hrvatov in Slovencev v Istri. — Med vojno je bil najožji sodelavec sedaj že tudi umrlega dr. A. Trumbića v Jugoslovanskem odboru in vodja pisarne tega odbora v Rimu, v kateri je deloval tudi urednik našega lista, ki s temi skromnimi vrsticami počaščuje njegov svetli spomin! Po vojni se je pokojnik zaradi starosti umaknil v ozadje N. v m. p.!

Bolgarski kralj Boris se mudi v Belgradu kot gost kneza-namestnika Pavla. Njegov obisk je v zvezi z nedavnimi sklepi Balkanske zveze. Vladarja bratovske države toplo pozdravljamo.

Tukajšnja gimnazija se je 25. m. m. skupno spominjala smrti velikega papeža Pija XI. s prigodnim govorom g. prof. dr. Eržena, z recitacijami odlomkov iz najznamenitejših okrožnic tega papeža in s petjem papeške himne.

Duhovne vaje za dijaštvo bodo 11., 12. in 13. t. m. v dekanijski cerkvi v Kočevju. Vodil jih bo g. p. dr. Odilon Mekinds, kapuc. provincijal iz Škofje Loke. Govori bodo vsakokrat jutraj

Darujte za Prosvetni dom v Mozlju!

ob 6 in zvečer ob 7. — Ob istem času in ob istih urah bodo duhovne vaje za dekleta v Marijinem domu. Vodil jih bo g. prof. dr. P. Eržen. — Fantje in dekleta ne zamudite te duhovne obnove!

Kat. slov. prosvetno društvo v Kočevju bo priredilo v nedeljo 5. t. m. ljudsko igro s petjem „Izpod Golice“ ob 5 popoldne v društveni dvorani na Trdnjavi. Cene običajne.

Požar v Kočevju. V noči s srede na četrtek je pogorela šupa g. Bachmayerja. Škode je okoli 15.000 din.

Ošpice so se pojavile v nekaterih šolah na Kočevskem in v več razredih ves teden ni bilo pouka.

Predsednik Prosvetne zveze v Celovcu, prof. dr. Jos. Tischler, je bil odslovljen iz gimnazije v Beljaku, dasi je vprav njegova zasluga, da so se koroški Slovenci znašli v novih razmerah. — Kako bi bilo, ko bi se pri nas predsedniku „Kulturbunda“ kaj takega zgodilo?

Prepovedana pustna prireditve. Pliberško prosvetno društvo je v razvedrilo svojih članov nameravalo prirediti pustno zabavo. Krajevno vodstvo nar. soc. stranke pa je prireditve prepovedalo s tole utemeljitvijo, ki bi se dala porabiti tudi za kočevske Nemce. Takole bi se dala prikrojiti: „Sicer pa se društveniki v Veliki Jugoslaviji kot jugoslovanski državljani lahko zadostno kulturno udeležujejo v zmislu navodil naših oblasti. Kulturno udeleževanje v nemškem zmislu naj rajši prepustijo nemškemu državljanom. Če pa bodo jugoslovanski državljani take prireditve kljub temu prirejali, bom to naznanil zaradi zburjanja javne nevolje policijski upravi. Nemški državljani lahko v svojem krogu prirejajo take prireditve, toda — dobro si zapomnite — samo v svojem krogu. Krajevni vodja Sepp Krassnig.“ Ta dobesedni prevod smo spremenili samo v obrnjenem zmislu, kar je označeno z razprtim tiskom. Ali bi bila to kakšna krivica, če bi se postavili tudi mi na stališče g. Krasnika?

V državni zbornici je ves prejšnji teden trajala razprava v finančnem odboru o državnem preračunu. Zaradi velike naglice dela finančnega odbora niti dnevno časopisje ni moglo posvečati tiste pozornosti, ki jo drž. preračun zahteva. Zdaj bo preračun obravnavan še v zbornici. Vojni minister, general Nedić, je v finančnem odboru poudaril potrebo oboroženja vojske in mornarice in spopolnitev vojne industrije. Preračun za vojsko znaša 2928 mil. dinarjev in je bil sprejet soglasno. Mnogo več zanimanja se pričakuje za razprave o notranji politiki Cvetkovićeve vlade. Drugače se razvija položaj v zbornici povsem zadovoljivo in mirno. „Hrvatski dnevnik“ pričakuje od vlade, da se bodo že v tem mesecu pokazali prvi znaki političnih sprememb. Da bi Hrvatje mogli sodelovati v zbornici, bo treba vsekakor novih volitev po novem pravičnem volilnem zakonu.

Izseljenski zbornik. Izseljenska zbornica je za l. 1938 izdala pregled svojega dela, ki ga je uredil g. p. Kazimir Zakrajšek. Nad pol milijona naših ljudi prodaja svojo moč in zdravje — tujcu. Naš zamejni narod trpi in propada. Raztreseni udje slovenskega telesa se bore za svoj narodni, verski in gospodarski obstanek tudi na jugu naše domovine. Geslo Izseljenske zbornice in družbe sv. Rafaela je: Nobena

kapljica slovenske krvi se ne sme izgubiti: To bodi tudi geslo našega dela na Kočevskem. Vsebina zbornika je lepo izbrana in g. uredniku, ki je največ prispevkov tudi sam napisal, čestitamo k temu prepotrebemu delu, ki ob koncu knjige priobčuje tudi naslovnik organizacij in zastopnikov slovenskih izseljencev iz vseh držav sveta. Res, obširno in naporno delo je zbrano v tej knjigi, ki jo toplo priporočamo.

Fantovski odseki v Sloveniji bodo v sedanjem preračunu dobili 500.000 din državne podpore. Po svojem številu v odnosu s podporami za znano organizacijo bi SFZ morala dobiti vsaj še štirikrat več. Zlasti na Kočevskem bo treba fantovske odseke in dekliške krožke krepko podpreti.

Nemška poslanca Fr. Hamm in dr. J. Trischler sta bila pri prosvetnem ministru Čiriću v zadevi nemških šol. Baje sta našla polno razumevanje njunim zahtevam. Ministru sta izročila tudi predlog za nekatere spremembe v finančnem zakonu. Opozarjamo naše poslance, da je v Sloveniji dovolj poskrbljeno za naše sodeželane. Ko bi le tako bilo tudi za koroške Slovence!

Slovaška je razpisala notranje posojilo po 3% in 4 1/2% na dvajsetletno amortizacijo s posebnimi davčnimi ugodnostmi za podpisnike posojila.

110.000 društev v Ostmarki (Avstriji) so nar. soc. oblasti razpustile. S tem je izgubilo zaslužek 25.000 uslužbencev.

Razglednik

Bolgarska policija je izgnala 6000 Judov, ki nimajo domovinske pravice v Bolgariji.

Bombo je nekdo vrigel med gledalce v kinogledališču med predstavo v mestu Rangoon, ki je prestolnica Spodnje Birmanije v Indo-Kini in pod oblastjo Angležev. 24 ljudi je bilo ubitih in 69 težko ranjenih.

Neki mornar v Sidneyu je nadavno umrl in na njegovem truplu so našli nič manj kakor 800 risb, tetoviranih v kožo. Tudi svetovni rekord svoje vrste.

Poganska pokopališča so nemške oblasti že dovolile. Graditi se bodo začela že v tej pomladi. Tako poroča časopis „Heilige Quelle deutscher Kraft“. Ali smo že v kulturni Evropi?

Krznoske platinate lisice prodaja neki farmar na Norveškem po 700.000 dinarjev. Farmar je gojil srebrne lisice, toda v enem gnezdu je dobil nekaj platinastih lisic, ki jih sedaj dalje plodi. Ker je to edini farmar s platinastimi lisicami na svetu, je veliko povpraševanje za to redko krzno.

Nemški Jud Kurt Leiser, ker je imel razmerje z Nemko, je bil obsojen na osem let prisilnega dela.

Hude demonstracije proti Angliji in proti novi ustavi so bile na Malti. Demonstracije so organizirali italijanski študentje.

Plesalke v zabaviščih v New Yorku so stopile v stavko in zahtevajo, da jim podjetniki dobavljajo tudi obleko za nastope. — No, v tem bi plesalkam že lahko ustregli, ker dosti več blaga, kolikor je treba za žepni robač, žal, menda ne potrebujejo.

Gospodarske vesti

O zatiranju škodljivcev in boleznih sadnega drevja je banska uprava izdala naredbo zaradi zaščite sadnega drevja. Vsakdo, ki ima kjerkoli kak nasad sadnega drevja, mora odstraniti iz svojega nasada vsa sadna drevesa, ki so suha ali napol suha, nadalje drevesa, ki so močno rakava ali napadena po zalubnikih, vrtnih zavrtičih, kaparjih ali krvavih ušeh v takem obsegu, da ni mogoč drug način uspešnega zatiranja teh boleznih in škodljivcev. Prav tako mora odstraniti iz nasada vse napadene veje in štelje in jih sežgati. Očistiti mora vse sadno drevje mahu, lišajev, stare skorje, drevesnih gob in suhih gnilih plodov (mumij) in vse odpadke takoj sežgati. Enako tudi vse grmiče bele omele (lima). Manjši grmiči omele na vejah se globoko izrežejo, rane pa zamažejo s cepilno smolo ali gorkim katranom. Veje, na katerih se je nasedlo več omelinih grmičev, se morajo cele odžagati. Drevje, ki je močno napadeno po beli omeli, se mora pomladiti. Površno odrezovanje ali odlamljanje omelinih grmičev je brezuspešno in zato nedopustno. Prav tako naj se stori z goseničji gnezdi zlatnice in glogovega belina, ki so pozimi na vejah sadnega drevja, grmovja in živih mej. Odstranijo naj se iz nasada starikava sadna drevesa s prekomerno visokimi vrhovi, ki jih ni zlahka doseči za očiščenje. Vsi ti ukrepi morajo biti izvršeni najkasneje do 15. aprila vsakega leta. Izjeme od predpisov more dovoliti okrajni načelnik za posameznike ali za cele občine v primerih, če se zaradi nepremagljivih ovir ne bi mogli izvršiti predpisani zatiralni ukrepi, odnosno v okoliščinah, kjer nima sadjarstvo gospodarskega pomena. Občinska oblastva morajo nadzirati, da se to tudi izvrši. Če kdo ne bi izvršil predpisanih ukrepov do določenega roka, ga občinsko oblastvo kaznuje po § 20. zakona o zatiranju boleznih in škodljivcev kulturnih rastlin v denarju od 10—300 din v korist občinskega kmetijskega sklada.

O reformi davčnega sistema je v Ljubljani predaval vseuč. docent dr. Vl. Murko. V Sloveniji menda ni stanu, ki bi ne vedel, kako močno ga zadevajo davčna vprašanja, in ni gospodarskega človeka, ki ne bi že sto in stokrat na svojem žepu ugotovil, kako davčni sistem že prerašča našo zmogljivost in naše gospodarske razmere. Predavatelj je s strokovnim poznanjem cele stvarine razvil vse bitne težave pri odmerjanju davkov, ki marsikdaj prizadevajo občutno neenako obdavčenje. Vse preveč odloča črka, ne pa življenje. Sedanji sistem ne ustreza načelom pravičnosti niti načelom ustave in zakona. Kataster bo kmalu izdelan za vso državo in se bo bržčas spet uvedla dohodnina in z njo v zvezi tudi znižanje drugih davkov. Temelj pa bodi vsaki reformi pravičnost in enakost po davčni zmogljivosti.

Avstralija je v zadnjih tednih izvozila v Rusijo nad 60.000 ton pšenice.

Urednikova pošta. G. K. Draga. Kdo zakaj, proti komu? Če je brez zveze z javnim delom in morda celo v pijanosti, je to za javnost brez pomena. Kar zadeva kočevske Slovence v savski banovini, le kar pošljite. Prosim in se zahvaljujem!

Ljudska posojilnica v Kočevju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje, daje posojila proti zastavi ali poroštvu.

Za varnost jamči neomejeno poroštvo njenih članov in lastno premoženje.

Zveza lesnih domačih obrti

r. z. z. o. z.

trgovski oddelek v Sodražici

Prodaja na debelo in na drobno vse vrste lesnih izdelkov za gospodarstvo in gospodinjstvo kot tudi razne igrače.

Cenik na razpolago.

Cene zmerne in solidne.

Naša čisto domača zavarovalnica za vse vrste zavarovanj je edinole

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Požar - Življenje - Posmrtnina - Doba - Starostna preskrba - Avtomobil - Vlomska tatvina - Nezgode - Jamstvo - Staklo - Zvonovi. — Člani prejema mesečnik „Našo moč“.